

Изх. № 40-20
София, 05.02. 2020 г.

ПРОТОКОЛ
№ 2

от заседание на Централната комисия по преброяването,
проведено на 20.01.2020 година

Днес, 20.01.2020 г., от 15.00 ч. в сградата на Националния статистически институт, зала „Пресцентър“, се проведе заседание на Централната комисия по преброяването (ЦКП).

На заседанието присъстваха следните членове и техни заместници на ЦКП:

Сергей Цветарски	- Председател на ЦКП и председател на НСИ;
Силвия Георгиева	- Заместник-председател на ЦКП и изпълнителен директор на Националното сдружение на общините в Република България;
Иван Гетов	- Секретар на ЦКП и главен директор на ГД „Гражданска регистрация и административно обслужване“ при Министерството на регионалното развитие и благоустройството;
Бойко Славчев	- Административен секретар на Министерството на вътрешните работи;
гл. комисар Васил Миладинов	- Главен директор на ГД „Изпълнение на наказанията“ при Министерството на правосъдието;
Габриела Козарева	- Изпълнителен директор на Агенцията по вписванията при Министерството на правосъдието;
Драгомир Драганов	- Национален осигурителен институт;
д-р Христо Хинков	- Директор на Националния център по обществено здраве и анализи при Министерството на здравеопазването;
Анна Петрова	- Директор на Центъра за информационно осигуряване на образованието при Министерството на образованието и науката;
Надежда Генова	- Директор на дирекция „Финанси на общините“ на Министерството на финансите;

- инж. Стефан Петров - Директор на дирекция „Информационни технологии и пространствени данни“, Агенция по геодезия, картография и кадастър;
- Яница Ряпова - Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет;
- Трифон Павков - Директор на дирекция „Анализи и прогнози“ на Националната агенция по приходите;
- Росица Иванова - Секретар на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси към Министерския съвет;
- Събина Стоева - Държавен експерт в дирекция „Жизнено равнище, демографска политика и социални инвестиции“ на Министерството на труда и социалната политика;
- подполк.
Тодор Тодоров - Главен експерт в отдел „Операции“ на Министерството на отбраната;
- Николай Цанков - Главен експерт в отдел „Консулско-правни въпроси, ЕС и Шенген“ на Министерството на външните работи;
- доц. д-р
Стоянка Черкезова - Институт за изследване на населението и човека при Българската академия на науките;
- Адриан Николов - Институт за пазарна икономика;
- Борислав Чалъков - Българска телеграфна агенция.

На заседанието също така присъстваха:

- Ахавни Топакбашян - Държавен експерт, Секретариат на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси към Министерския съвет;
- Наска Алипиева - Дирекция „Анализ и политики“ на Министерството на вътрешните работи;
- Иванка Иванова - Национално сдружение на общините в Република България;
- Нели Стайкова - Национално сдружение на общините в Република България;
- Мария Стефанова - Министерство на земеделието, храните и горите;
- Марияна Кордова - Администрация на Министерския съвет;
- Диана Янчева - Заместник-председател на Националния статистически институт;
- Цветан Нанов - Главен секретар на Националния статистически институт;
- Магдалена Костова - Директор на дирекция „Демографска и социална статистика“ на Националния статистически институт;
- Даниела Симеонова - Началник на отдел „Международно сътрудничество“ на Националния статистически институт;

- Арслан Ахмедов - Началник на отдел „Регионална статистика и индикатори за мониторинг“ на Националния статистически институт;
- м-р Борислав Върсанов - Главен експерт в отдел „Личен състав“, Министерство на отбраната

Заседанието беше открито от г-н Сергей Цветарски, който информира членовете на Централната комисия по преброяването (ЦКП), че предстои пробно преброяване. Той отбеляза, че пробното преброяване е пълно копие на същинското, но в по-малък мащаб. Основната цел при него не е да се събере информация, а да се провери инструментариумът, организацията, заплащането, медийната кампания, в резултат на което впоследствие ще има по-малко рискове за същинското преброяване.

Първата тема, предложена за обсъждане от председателя на ЦКП, беше предложението за дневен ред на текущото заседание. Без допълнителни предложения и с 19 гласа от 19 имащи право да гласуват членовете на ЦКП приеха следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Представяне и обсъждане на населените места, в които ще се проведе пробното преброяване през 2020 година;
2. Обсъждане и приемане на инструментариум за пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година (Преброителна карта, Инструкция за попълване на преброителната карта, Карта М - Миграция и миграционно поведение на населението, Инструкция за попълване на Карта М, Карта Р - Раждаемост и репродуктивно поведение на населението, Инструкция за попълване на Карта Р);
3. Обсъждане и приемане на указания на Централната комисия по преброяването за подбор на преброители и контролори за пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година;
4. Обсъждане на график на дейностите за провеждане на пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година;
5. Разни.

По т. 1 от дневния ред: Представяне и обсъждане на населените места, в които ще се проведе пробното преброяване през 2020 година

Г-н Арслан Ахмедов представи критериите за подбор на населените места, в които ще се проведе пробното преброяване. Те са изцяло съобразени със Закона за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г. (ЗПНЖФ 2021) и Програмата на преброяването. Целта е да се осигури представителност на различни видове населени места, както и на различни групи от населението (по възраст, етническа принадлежност и др.) и жилищния фонд (ниско, високо строителство, вилни зони и др.). Г-н Ахмедов разясни основните фази на пробното преброяване, което се предлага да стартира на 20 март 2020 година. Обърна внимание на отделните етапи от организацията и провеждането на пробното преброяване и представи подробно списъка на избраните населени места.

Г-н Сергей Цветарски представи информация относно проведените в периода 9 - 13 януари срещи с представители на областните управи, общините и кметовете на населените места, в които ще се проведе пробното преброяване. Целта на срещите е да се информират местните администрации относно предстоящите дейности и да се получи тяхното съгласие за провеждането на пробното преброяване на избраните

територии. След утвърждаването на критичния момент на пробното преброяване (20 март 2020 г.) от ЦКП предстои издаване на заповеди за създаването на общински преброителни комисии.

По т. 2 от дневния ред: Обсъждане и приемане на инструментариум за пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година

Г-н Сергей Цветарски прикани ведомствата и институциите, изпратили бележки и предложения по инструментариума, да ги представят.

Доц. д-р Стоянка Черкезова - БАН, представи предложенията на БАН по предоставения за обсъждане от ЦКП инструментариум. Тя отбеляза значителния потенциал, който се съдържа в анкетната карта на преброяването на сградите, жилищата и населението.

Първото предложение на БАН е свързано с необходимостта от по-добро обхващане на някои специфични подгрупи от населението като бездомните лица, колективните домакинства, работещите пенсионери, хората, които не могат да водят самостоятелен живот поради здравословен проблем и се нуждаят от дългосрочна грижа, които образуват различна съвкупност от хората с увреждания. Във връзка с това се предлага в инструкцията към преброителната карта да бъде посочено, ако не подробно, то поне оперативно определение за бездомно лице, да бъдат по-подробно изследвани условията на живот в колективните домакинства, да се преработят въпросите, свързани с икономическата активност на лицата, така че да бъдат идентифицирани лицата, които едновременно учат и работят или са пенсионери и работят.

Второто предложение е свързано с начина, по който преброителите комуникират специфичните въпроси в преброителната карта, а именно въпроси, свързани с етническата, религиозната принадлежност и майчиния език. Предложението на БАН е преброителите да бъдат инструктирани да не изчитат отговорите на подобни въпроси на глас, а да изчакат лицето само да ги посочи.

Третото предложение е свързано с възможността за прецизиране на редица въпроси от преброителната карта (изложени в писменото становище на БАН с рег. № 07-11-4/20.01.2020 г.)

Г-н Сергей Цветарски отбеляза, че основната цел на преброяването не е да разгледаме в дълбочина всеки един феномен или всяко едно явление, което съществува в нашия живот, а по-скоро да дадем една основа, която да подготви едни бъдещи данни, тоест базата, от която да се продължи по-нататък със съответните допълнителни инструменти.

Г-жа Магдалена Костова разясни, че по отношение на бездомните лица е следвана дефиницията на ЕК, залегнала в Регламент № 543, която е включена и в инструкцията за попълване на преброителната карта. Ще бъде събрана информация за жилищните условия на лицата, включително живеещите в примитивни и подвижни жилища. По отношение на вида на колективните домакинства информацията предварително се предоставя от съответните министерства. По отношение на въпросите за икономическата активност проектът на карта осигурява информация за лицата, които работят и учат. Възможно е да се направи приблизителна оценка на лицата, които са пенсионери и работят, като в допълнение последната информация е налична в информационните системи на НОИ. По-подробна информация за хората с увреждания се събира с изследването Европейско здравно интервю (EHIS).

Г-н Драгомир Драганов - НОИ, потвърди казаното от г-жа Костова, както и възможността НОИ да предостави информация към критичния момент на преброяването за статуса на отделните лица и дали те получават пенсии. Също така изрази мнение, че включването на различните видове пенсии значително ще утежни анкетната карта.

Доц. д-р Стоянка Черкезова подчерта необходимостта в рамките на преброяването на населението да се отчете фактичката, действителна картина, а не формално описаната от институциите. Например, някои от реално съществуващите случаи е възможно да не се водят на отчет в институциите – за колективните домакинства, за съвместяване на различни социални роли и т.н. Затова е важно тази информация да бъде събирана в преброяването. Това са различни по своята същност оценки. Освен това е необходимо да има стремеж към максимално постижима точност на оценките, затова трябва да ясни дефиниции.

Г-н Христо Хинков - НЦОЗА-МЗ, изрази мнение по отношение включването на допълнителни въпроси в преброителната карта, относно нуждата от придружител на хората с увреждания. Той подчерта сериозността на проблема и дълга на Министерството на здравеопазването към обществото по отношение на това, че все още няма реформа в ТЕЛК. Във всички случаи субективното виждане за това дали човек има нужда от придружител, не може да произведе обективна информация.

Г-жа Силвия Георгиева - НСОРБ, подчерта, че общата цел на НСИ и общините е чрез пробното преброяване в максимален план да се избегнат пропуските, които биха довели до дефицити в данните, които са така необходими за общините и за НСИ, както и в организирането на самия процес. Г-жа Георгиева представи предложенията на НСОРБ, свързани с инструментариума - повече информация по отношение на пробния обход и предварителния обход; уточнения в инструкцията за попълване на преброителната карта (комуникация между преброители и контролори, лятна кухня); включване на въпроси, свързани с достъпа до транспорт и сметосъбиране, и културните ценности на населението. Г-жа Георгиева подчерта ключовата роля на резултатите от предварителния обход. В тази връзка тя постави въпроса за достъпа на общините до събраната по време на обхода информация, както и за връзката между проекта на Закон за адресния регистър и Статистическия регистър на адресите и ролята на общините при актуализиране на информацията.

Г-н Сергей Цветарски поясни, че предварителният обход, по време на който ще бъдат събрани и географски координати, би могъл да бъде основата за един национален регистър на адресите. Съчетаването на географските координати, кадастралните данни и друга информация може да осигури ценна информация като например оценка на достъпа до транспорт или сметоизвозването.

Г-жа Магдалена Костова представи допълнителна информация относно целта на пробния обход като част от пробното преброяване, графика на дейностите, ролята на общините при провеждане на предварителния обход, информационната система, която ще се използва за реализиране на дейностите по обхода и плановете на НСИ за интегриране на изследванията на жилищния фонд в тази система.

Г-н Стефан Петров - АГКК, взе отношение по темата за Националния адресен регистър, като обясни, че Агенцията по геодезия, картография и кадастър в момента е отговорната институция за реализирането на този проект. Проектът е на етап одобряване на проектното предложение. В момента се изработва оценката на въздействие на Закона за адресния регистър, който е първата стъпка в изграждането на Национален адресен регистър. След като се приеме такъв закон, ще се определят участниците в процеса за поддържане на адресите, като най-вероятно общините ще

продължат да изпълняват тези функции. Ще се направи бизнес модел на системата, чрез който трябва да се дефинират точно работните процеси, кой какво прави и в кои случаи. Г-н Петров изрично подчерта, че в момента основен източник на геокодирани адресни данни е кадастралната карта, адресите са събирани еднократно към момента на създаване на картата на анкетен принцип и естествено в заданието ще бъде заложено използването на данните от преброяването, тъй като това ще бъдат най-пълните пространствени данни за адресите. В тази връзка от значение е координацията с НСИ в процеса на създаване на адресния регистър и разработването на системата. Очаква се разработването да стартира в края на 2020 година. Г-н Петров обърна внимание и на затрудненията, които биха срещнали преброителите при определяне вида на сградата.

Г-н Сергей Цветарски обърна внимание, че преброителите ще бъдат около 20 - 30 000 и те трудно биха могли да бъдат специалисти, но в този случай НСИ ще разчита на общините за съдействие.

Г-жа Диана Янчева внесе допълнителна яснота, като поясни, че за построените през последните години сгради НСИ разполага с точна информация от изследванията, които провежда с помощта на общините. Проблем са старите сгради, но и те ще бъдат коректно идентифицирани. По отношение на Националния адресен регистър НСИ разчиташе, че ще бъде готов и ще се използва за целите на преброяването, но предвид сроковете, които ни е поставила Европейската комисия, се налага сами да съберем необходимата информация.

Г-н Трифон Павков - НАП, подчерта, че адресният регистър е от голям интерес и за Националната агенция за приходите и постави въпроса дали обект на обхода ще бъдат само жилищните сгради. Ще се тества ли ползването на административни източници на пробното преброяване и какви са възможностите на преброяването за събиране на информация за българските граждани в чужбина.

Г-н Сергей Цветарски взе отношение по третия въпрос на г-н Павков, като подчерта, че темата е интересна и вълнува широк кръг от потребители в страната. В същото време събирането на данни на територията на страната за лица, които не са тук, е трудно и свързано с методологически капани. Въпроси за оценката на българските граждани в чужбина биха могли да се включат в извадковото изследване на миграцията и миграционното поведение на населението.

Г-жа Магдалена Костова поясни, че предложените от НАП въпроси към извадковото изследване на миграцията и миграционното поведение на населението няма да осигурят надеждна и достоверна информация, и се ангажира да инициира обсъждане на въпросите съвместно с експерти от НАП и НСИ.

Г-жа Анна Петрова - МОН, представи предложенията на Министерството на образованието и науката за промяна на инструментариума на преброяването, като отчете разликата в двата подхода и това, че НСИ използва международна система на степените на образование, а МОН - национална.

Г-жа Магдалена Костова представи промените в инструментариума, направени в резултат от предложението на Министерството на образованието и науката. Променя се дефиницията за грамотност в инструкцията, като освен умения да четат и да пишат, лицата трябва да могат да събират и изваждат, умножават и делят. Добавя се една допълнителна степен на образование към класификацията на образованието във връзка с изменението на Закона за образованието.

Г-жа Надежда Генова - МФ, поясни, че Министерството на финансите няма конкретни предложения по инструментариума на преброяването, но обръща внимание

на чувствителността на въпроса за вероизповеданието за министерството, тъй като през следващите 10 години тя ще бъде база за определяне на субсидиите на отделните вероизповедания. Въпреки това приемат, че водещата роля е на „Дирекция „Вероизповедания“ към Министерския съвет. Г-жа Генова уточни, че има регистрирани над 100 вероизповедания, което не означава, че искат целият списък да бъде включен в картата, а да бъдат положени всички усилия информацията да бъде коректна.

Г-жа Магдалена Костова подчерта, че преброителната карта е минала няколко етапа на съгласуване, преди да бъде представена на ЦКП за одобрение, включително е съгласувана без забележки от Дирекция „Вероизповедания“ и Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси към Министерския съвет.

Г-н Иван Гетов - ГД ГРАО, предложи две технически изменения в преброителната карта. Първото е за премахване на поле „Ателие“ в раздел „Адрес“ на преброителната карта, тъй като адресната регистрация на физически лица се извършва само в помещения за жилищни нужди, а ателието не е такова по първоначално изграждане. В този дух е и дефиницията за адрес. Съгласно Закона за гражданската регистрация адресът обхваща населеното място, локализационната единица, булевард, улица, площад, № на сградата, вход, етаж и апартамент, т.е. всички жилищни помещения в сградите са апартаменти. Второто предложение на ГД ГРАО е въпросът за статут на лицата да се премести от основната карта в карта „Временно присъстващи лица“, защото това засяга точно тези лица - лицата с временен статут за пребиваване в нашата държава.

Г-н Сергей Цветарски отбеляза, че с преброяването се опитваме да обхванем живота такъв, какъвто е установен в действителност, т.е. всяка една ситуация трябва да намери своето отражение в преброителната карта. Съществуват случаи на производствени помещения, производствени сгради, в които има пребиваващи лица, затова са предвидени и тези възможности.

Г-жа Магдалена Костова отбеляза, че основната цел на преброяването е да установи броя на лицата и техните жилищни условия. Това, че някои сгради се строят с ателиета, а после се използват за жилищни цели, изисква да включим всички възможности в преброителната карта, за да можем да обхванем всички лица. По отношение на статута на пребиваване г-жа Костова поясни, че въпросът е нов и е включен в преброителната карта по молба на Върховния комисариат за бежанците. Въпросът е включен в основната карта, тъй като има лица, които живеят повече от една година с тези статуты - дългосрочно пребиваване, постоянно пребиваване, и е необходимо тези лица да бъдат включени в общия брой на населението.

По т. 3 от дневния ред: Обсъждане и приемане на указания на Централната комисия по преброяването за подбор на преброители и контролори за пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година

Г-жа Силвия Георгиева представи предложенията на НСОРБ, свързани с организацията на преброяването - закупуване на преносими устройства за преброителите със средства от бюджета на преброяването; преминаване към твърдо заплащане, а не на качествено попълнени преброителни карти и брой преброени обекти; предвиждане на средства за преброителите за времето на обученията. Г-жа Георгиева аргументира предложенията си с добри практики, въведени при заплащане

на труда на членовете на секционните комисии по време на последните избори и гарантиращи по-голяма ангажираност на участниците в процеса.

Г-н Сергей Цветарски отбеляза, че е трудно да се направи паралел между НСИ и ЦИК. Работата е изключително различна и трудно могат да се намерят общи точки. Твърде много хора са ангажирани със събиране на данни, контролиране, събиране на координати и т.н. в процеса на преброяване и не е обосновано да се прилагат едни и същи критерии. Друг важен момент е задължението на НСИ да предостави данни с необходимото качество на ЕК, т.е. НСИ трябва да докладва за качеството на данните, методите и всички предприети организационни и технически мерки за осигуряване на това качество. По отношение закупуването на преносими устройства за преброителите г-н Цветарски припомни броя на преброителите и контролорите и отбеляза проблемите с последващото използване и бързото морално остаряване на подобен вид техника. По отношение заплащането на преброителите за времето на обученията г-н Цветарски информира членовете на ЦКП за липсата на средства в бюджета, както и предложи НСИ със съдействието на МФ да актуализира бюджета на преброяването.

М-р Борислав Върсанов – МО, предложи да не се купуват 30000 бр. таблетки или смартфони, а просто да се постави като условие при наемането на преброителите, за да не се товари излишно бюджета.

Г-н Цветан Нанов, главен секретар на НСИ, уточни, че законът дава възможност МС по предложение на председателя на НСИ да приема разчетите за бюджета на преброяването за всяка година и в резултат на добра комуникация с МФ бюджетът би могъл да се преразгледа и да се осигурят средства за заплащане на времето за обучения.

Г-жа Иванка Иванова - НСОРБ, внесе уточнения относно предложенията на НСОРБ, свързани със заплащане за времето за обучения и заплащането на преброителите. Основните причини за искането за заплащане на времето за обучение са, че обученията продължават 4 - 5 часа, лицата започват да губят търпение, материята е сложна и изисква внимание. Предложението е за 20 - 30 лв., основно за да не се отказват хората. По отношение на твърдото заплащане основен аргумент е въвеждането на нов метод за събиране на данни през 2011 г., когато голяма част от хората се преброиха по електронен път и преброителите при очакване да преброят 200 лица накрая получиха по 60 - 70 лева. Този път вероятно, особено в големите градове, по електронен път ще се преброят може би 60 - 70% от населението и това трябва да се отчете. В допълнение г-жа Иванова поиска да бъде предоставена информация относно ставките за заплащане на анкетиране, както и за въвеждане на информацията.

Г-жа Диана Янчева поясни, че указанията за подбор на преброители и контролори са по-скоро препоръки. В близките дни ще бъде пуснат сайтът за Преброяване 2021, на който ще има специална рубрика за преброители и контролори, където всеки може да се запознае с това какво представлява работата и да си прецени дали може да я свърши и как да я свърши. Г-жа Янчева подчерта, че не бива да се прави паралел между заплащането за преброяването и изборите, тъй като бюджетът на преброяването е приблизително два пъти по-малък от бюджета на изборите.

Г-н Сергей Цветарски отбеляза, че не бива да затваряме окончателно този въпрос. Предложението на НСОРБ е поставено и ще бъде обсъдено най-вероятно след пробното преброяване. Обучението е част от производствения процес на преброителя и е въпрос на договаряне на допълнителен бюджет с МФ. По отношение на ставките

пробното преброяване е добра възможност за оценка на ефективността на планирания бюджет. По отношение на предложението на м-р Върсанов, г-н Цветарски потвърди че наличието на устройство би могло да бъде изискване при подбора на преброители и контрольори.

По т. 4 от дневния ред: Обсъждане на график на дейностите за провеждане на пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година

Г-жа Силвия Георгиева - НСОРБ, отбеляза, че НСИ ще има пълното съдействие на НСОРБ по отношение на комуникацията с общините.

РЕШЕНИЯ:

По т. 1 от дневния ред:

1.1. Комисията прие предложенията на НСИ за провеждане на пробното преброяване в следните общини и населени места:

- Столична община - част от гр. София (част от район „Студентски“);
- Община Велинград - част от гр. Велинград (кв. „Чепино“ и кв. „Анезица“) и селата Света Петка и Чолакова;
- Община Разград - част от гр. Разград и с. Ясеновец.

По т. 2 от дневния ред:

2.1. Комисията приема Инструментариума за пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година (Преброителна карта, Инструкция за попълване на преброителната карта, Карта М - Миграция и миграционно поведение на населението, Инструкция за попълване на Карта М, Карта Р - Раждаемост и репродуктивно поведение на населението, Инструкция за попълване на Карта Р).

По т. 3 от дневния ред:

3.1. Комисията приема Указанията на Централната комисия по преброяването за подбор на преброители и контрольори за пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година.

По т. 4 от дневния ред:

4.1. Комисията приема Графика на дейностите за провеждане на пробното преброяване на населението и жилищния фонд през 2020 година.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Сергей Цветарски)

заличен на
основание чл. 59,
ал. 1 от ЗЗЛД

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Силвия Георгиева)

заличен на основание
чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД

СЕКРЕТАР:

(Иван Гетов)

заличен на основание
чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД

Изготвили:

Христина Иванова, НСИ

Мария Иванова, НСИ

заличен на
основание чл. 59,
ал. 1 от ЗЗЛД